

Laki

positiivisesta luottotietorekisteristä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Positiivinen luottotietorekisteri ja lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään valtakunnallisesta luottotietoja sisältävästä rekisteristä (*positiivinen luottotietorekisteri*), jonka tarkoituksena on varmistaa luottotietojen saatavuus jäljempänä säädettyihin käyttötarkoituksiin, sekä velvollisuudesta ilmoittaa tietoja rekisteriin ja oikeudesta saada tietoja rekisteristä.

Tämän lain tarkoituksena on torjua ylivelkaantumista varmistamalla luotettavien luottotietojen saatavuus erityisesti luotonantotilanteessa luottokelpoisuutta arvioitaessa ja parantamalla luonnollisten henkilöiden mahdollisuuksia hallita omaa talouttaan. Lisäksi lain tarkoituksena on edistää luotettavien luottomarkkinoita kuvaavien tietojen saatavuutta rahoitusvakauden ja luottomarkkinoiden seurannassa ja valvonnassa.

2 §

Rekisterinpitäjä

Positiivisen luottotietorekisterin rekisterinpitäjä on Verohallinnon Tulorekisteriyksikkö. Tulorekisteriyksikkö ja Verohallinto ovat kuitenkin yhteisrekisterinpitäjiä positiivista luottotietorekisteriä koskevan tietojärjestelmän teknisen ylläpidon, toimivuuden, tietoturvallisuuden ja kehittämisen osalta. Tulorekisteriyksikkö vastaa henkilötietojen ja niihin liittyvien luottotietojen ja muiden tietojen vastaanottamisesta, säilyttämisestä ja luovuttamisesta sekä muista luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus), jäljempänä *yleinen tietosuojasetus*, rekisterinpitäjälle säädetyistä velvollisuuksista ja rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta.

Tulorekisteriyksikkö ja Verohallinto hoitavat lisäksi muut niille tässä laissa säädetyt tehtävät.

3 §

Tietojen salassapito

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetut tiedot ovat ilmoitusvelvollisen nimeä ja yritys- ja yhteisötunnusta tai ulkomaista organisaatiotunnistetta lukuun ottamatta salassa pidettäviä. Positiiviseen luottotietorekisteriin sovelletaan muutoin, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), jäljempänä *julkisuuslaki*, säädetään, kuitenkin siten, että ilmoitusvelvollisten nimeä ja yritys- ja yhteisötunnusta tai ulkomaista organisaatiotunnistetta lukuun ottamatta tietoja positiivisesta luottotietorekisteristä saadaan luovuttaa ainoastaan tässä laissa säädettyihin käyttötarkoituksiin sekä julkisuuslain 11 ja 12 §:ssä sekä 26 §:n 3 momentissa ja 29 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdassa säädettyihin käyttötarkoituksiin.

Sen estämättä, mitä julkisuuslain 16 §:n 3 momentissa säädetään, Tulorekisteriyksikkö voi saattaa ilmoitusvelvollisen nimen ja yritys- ja yhteisötunnuksen tai ulkomaisen organisaatiotunnisteen yleisesti saataville sähköisen tietoverkon kautta. Henkilötietoja voidaan hakea sähköisen tietoverkon kautta vain yksittäisinä hakuina.

2 luku

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletettavat tiedot

4 §

Tiedot luonnollisista henkilöistä

Positiiviseen luottotietorekisteriin on ilmoitettava tiedot niistä luonnollisista henkilöistä, joilla on luottoa myönnettäessä asuinpaikka Suomessa ja suomalainen henkilötunnus. Positiiviseen luottotietorekisteriin saa ilmoittaa myös tiedot sellaisesta luonnollisesta henkilöstä, jolla ei ole Suomessa asuinpaikkaa, jos henkilöllä on suomalainen henkilötunnus ja luottoa myönnettäessä tuloja Suomesta tai muu erityinen side Suomeen.

5 §

Luonnollisen henkilön yksilöinti- ja yhteystiedot

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan luonnollisen henkilön yksilöintitietoina henkilötunnus ja 6 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu tilanteessa yritys- ja yhteisötunnus.

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan lisäksi väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1 momentin 1, 2, 16 ja 20—22 kohdassa tarkoitettavat tiedot niistä luonnollisista henkilöistä, joille on annettu suomalainen henkilötunnus, sekä kyseisissä tiedoissa tapahtuneet muutokset.

Tulorekisteriyksiköllä on oikeus päivittää väestötietojärjestelmästä tietojaan ja tarkistaa luonnollisen henkilön henkilötiedot niiden oikeellisuuden toteamiseksi. Tulorekisteriyksiköllä on oikeus päivittää ja tarkistaa positiivisen luottotietorekisterin sisältämiä luonnollisen henkilön elinkeinotoimintaan liittyviä tietoja kaupparekisteristä ja yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä.

6 §

Tiedot luotoista

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan 7—15 §:ssä tarkoitettavat tiedot sopimuksen mukaan myönnettävästä:

1) kuluttajansuojalain (38/1978) 7 tai 7 a luvun soveltamisalaan kuuluvasta kuluttajaluotosta sekä siihen mainitun lain 7 luvun 1 §:n 2 ja 3 momentin mukaan rinnastuvasta luotosta;

2) luotosta, maksunlykkäyksestä tai muusta vastaavasta taloudellisesta järjestelystä, joka on myönnetty muulle luonnolliselle henkilölle kuin kuluttajalle, jos siitä sopimuksen mukaan peritään korkoa tai muita kuluja.

Sen estämättä, mitä 1 momentin 2 kohdassa säädetään, positiiviseen luottotietorekisteriin ei kuitenkaan talleteta tietoa:

1) luottosopimuksesta, jonka mukaan luonnollisella henkilöllä on oikeus maksaa jatkuvasti toimitettavan hyödykkeen hinta maksuerissä sopimuksen voimassaoloaikana;

2) vuokra- tai muusta sellaisesta sopimuksesta, jonka nojalla tavara luovutetaan luonnollisen henkilön hallintaan ja jonka ehtojen mukaan tavaran käteishinta ja luottokustannukset tulevat suoritetuiksi vuokratuella tai jonka ehtojen mukaan luonnollinen henkilö voi muutoin tulla tavaran omistajaksi sopimuksen päättyessä.

7 §

Luoton perustietoina talletettavat tiedot

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan 6 §:n mukaan rekisteriin merkittävien luottojen osalta seuraavat luoton perustiedot:

1) ilmoitusvelvollisen nimi, tämän markkinoinnissa käyttämä nimi tai aputoiminimi sekä yritys- ja yhteisötunnus tai, jos sitä ei ole, ulkomainen organisaatiotunniste;

2) luoton numero;

3) tieto siitä, onko kyse ilmoitusvelvollisen luotonantajana myöntämästä luotosta vai vertaislainanvälittäjänä välittämästä luotosta;

4) velallisten lukumäärä;

5) luottosopimuksen tekopäivä;

6) tieto siitä, onko kyse kertaluotosta vai jatkuvasta luotosta;

7) tieto siitä, onko kyse vuokra- tai muusta sellaisesta sopimuksesta, jonka nojalla tavara luovutetaan kuluttajan hallintaan ja jonka ehtojen mukaan tavaran käteishinta ja luottokustannukset tulevat suoritetuiksi vuokratuella tai jonka ehtojen mukaan kuluttaja voi muutoin tulla tavaran omistajaksi sopimuksen päättyessä (*leasing-sopimus*);

8) luoton valuutta;

9) kuluttajaluotoissa tieto siitä, onko kyse kuluttajansuojalain 7 vai 7 a luvun soveltamisalaan kuuluvasta luotosta, sekä siitä, onko kyse mainitun lain 7 luvun 7 §:n 3 kohdassa tarkoitettu hyödykesidonnaisesta luotosta;

10) luottosopimuksen tekemisen yhteydessä maksettavat kertakulut;

11) tieto luoton siirrosta sekä siirronsaajan yritys- ja yhteisötunnus tai, jos sitä ei ole, siirronsaajan nimi ja ulkomainen organisaatiotunniste;

12) tieto luottosopimuksen päättymisestä ja päättymispäivämäärä.

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan kertaluottojen osalta 1 momentissa säädetyn lisäksi seuraavat tiedot:

1) luoton käyttötarkoitus;

2) luoton lyhennystapa ja -väli;

3) luoton myönnetty ja nostettu määrä;

4) maksuohjelman mukainen viimeinen eräpäivä, jos se on tiedossa.

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan jatkuvien luottojen osalta 1 momentissa säädetyn lisäksi seuraavat tiedot:

1) luottoraja;

2) luoton nostettu määrä kuukausittaisen eräpäivän jälkeisenä kalenteripäivänä tai, jos kuukausittaista eräpäivää ei ole, kuukauden viimeisenä kalenteripäivänä, sekä luoton nostetun määrän arvopäivämäärä.

Tulorekisteriyksiköllä on oikeus päivittää ja tarkistaa positiivisen luottotietorekisterin sisältämiä ilmoitusvelvollisen tietoja kaupparekisteristä ja yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä.

8 §

Korkotiedot

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan 6 §:ssä tarkoitettujen luottojen osalta seuraavat luoton korkoa koskevat tiedot:

- 1) luotosta perittävä kokonaiskorko;
- 2) korkomarginaali;
- 3) koron määräytymisperuste;
- 4) koron määräytymisjakson pituus;
- 5) kuluttajaluottojen osalta luottosopimuksen tekohetken mukainen luoton todellinen vuosikorko;
- 6) kiinteän koron jakson päättymispäivä ja koron määräytymisperuste kiinteän koron jakson päättymisen jälkeen;
- 7) korkoputken ala- ja yläraja;
- 8) korkosuojaukseen perustuva korkokatto;
- 9) korkosuojauksen päättymispäivä.

9 §

Vakuustiedot

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan 6 §:ssä tarkoitettujen luottojen osalta vakuustietoina seuraavat tiedot:

- 1) tieto siitä, liittyykö luottoon vakuus;
- 2) vakuuden tyyppi;
- 3) takaajan henkilötunnus.

10 §

Lyhennystiedot

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan 6 §:ssä tarkoitettujen luottojen osalta luottosopimuksessa sovitun lyhennysvapaaajakson alku- ja päättymispäivämäärä.

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan kertaluottojen osalta 1 momentissa säädetyn lisäksi seuraavat tiedot:

- 1) maksetun lyhennyksen määrä;
- 2) maksetun koron määrä;
- 3) maksetut muut luottokustannukset kuin korko;
- 4) 1—3 kohdassa tarkoitettujen suorituksen maksamispäivämäärä;
- 5) luoton saldo lyhennyksen jälkeen.

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan jatkuvien luottojen osalta 1 momentissa säädetyn lisäksi 2 momentin 2—4 kohdassa tarkoitettut tiedot.

11 §

Tiedot leasing-sopimuksista

Poiketen siitä mitä 7—10 §:ssä säädetään, talletetaan positiiviseen luottotietorekisteriin leasing-sopimuksista ainoastaan 7 §:n 1 momentissa tarkoitettut tiedot sekä lisäksi seuraavat tiedot:

- 1) sopimuskauden alkupäivämäärä, jos se poikkeaa luottosopimuksen tekopäivästä;
- 2) kuukausittaisen maksuerän määrä;
- 3) kuukausittaiseen maksuerään sisältyvän koron määrä;
- 4) kuukausittaiseen maksuerään sisältyvien muiden luottokustannusten kuin koron määrä;
- 5) sopimuksen mukaisen loppukauppahinnan määrä, jos sopimus edellyttää lunastusta.

12 §

Maksuviivetiedot

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan 6 §:ssä tarkoitettujen luottojen osalta seuraavat tiedot luottoon liittyvästä vähintään 60 päivää eräpäivästä kestäneestä maksuviiveestä:

- 1) maksuerän eräpäivä;
- 2) maksuerästä maksamatta oleva määrä.

Lisäksi positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan tieto luoton eräännyttämisestä ja eräännyttämispäivästä, jos luotto maksuviiveen johdosta on erääntynyt kokonaan maksettavaksi.

13 §

Tiedot velkajärjestelystä ja yrityksen saneerauksesta

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan myös luotto- ja velalliskohtainen tieto siitä, että luotto kuuluu yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/1993) tarkoitetun maksuohjelman tai yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/1993) tarkoitetun saneerausohjelman piiriin tai että velkajärjestely tai saneerausohjelma on rauennut.

14 §

Tulotiedot

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan ne tulotietojärjestelmästä annetussa laissa (53/2018) tarkoitettuun tulorekisteriin talletetut tiedot, jotka ovat välttämättömiä luonnollisen henkilön brutto- ja nettotulon laskennassa.

Nettotulolla tarkoitetaan suoritusta vähennettynä ennakonpidätyksellä tai lähdeverolla, tuloverolain (1535/1992) 96 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla pakollisilla vakuutusmaksuilla siltä osin kuin ne eivät sisälly ennakonpidätykseen, luontoiseduista perityillä korvauksilla sekä muilla suorituksesta vähennettävillä erillä.

Tulorekisteriyksikkö vastaa brutto- ja nettotulon laskennasta.

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan myös tieto velallisen luottokelpoisuuden arvioimiseksi selvitetystä velallisen tuloista.

15 §

Vapaaehtoinen luottokielt

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetaan tieto luonnollisen henkilön ilmoittamasta määräaikaisesta tai toistaiseksi voimassa olevasta vapaaehtoisesta luottokiellosta.

Luottokieltomerkinästä tulee käydä ilmi, onko merkinnän tekemisen syynä kohonnut riski henkilötietojen väärinkäytölle, luonnollisen henkilön taloudenhallintaan liittyvä syy vai muu syy.

Luonnollinen henkilö voi milloin tahansa uusia, päivittää tai poistaa luottokieltomerkin.

Positiivisesta luottotietorekisteristä saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa tiedon vapaaehtoisesta luottokiellosta luottotietotoiminnan harjoittajille luottotietolaissa (527/2007) tarkoitettuun luottotietorekisteriin tallettamista varten sekä edelleen luovuttamista varten luottotietolain 19 §:ssä säädettyyn tarkoitukseen. Tietojen luovuttaminen edellyttää, että luonnollinen henkilö antaa tähän suostumuksensa. Suostumuksesta tulee käydä ilmi, että se on annettu vapaaehtoisesti ja nimenomaisesti sekä tietoisena siitä, mihin tarkoituksiin tietoja luovutetaan. Suostumuksen voi antaa ja milloin tahansa peruuttaa 27 §:ssä tarkoitetun sähköisen asiointipalvelun kautta tai ilmoittamalla tästä Tulorekisteriyksikölle. Tulorekisteriyksikön on ilmoitettava suostumuksen peruuttamisesta niille luottotietotoiminnan harjoittajille, joille luottokieltoa koskeva tieto on luovutettu.

Luottokieltomerkinän tekemisestä, poistamisesta tai muusta käsittelystä ei peritä maksua.

3 luku

Ilmoitusvelvollisuus ja tietojen ilmoittaminen positiiviseen luottotietorekisteriin

16 §

Ilmoitusvelvollisuus

Velvollisuus tietojen ilmoittamiseen positiiviseen luottotietorekisteriin on kuluttajaluottojen ja niihin rinnastuvien luottojen osalta seuraavilla elinkeinonharjoittajilla (*ilmoitusvelvollinen*):

1) Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettulla valvottavalla sekä mainitun pykälän 5 momentissa tarkoitetuilla ulkomaisen ETA-valvottavan Suomessa olevalla sivuliikkeellä ja ulkomaisella valvottavalla, joka tarjoaa palveluita Suomessa sivuliikettä perustamatta;

2) eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain (853/2016) mukaisesti rekisteriin merkityillä luotonantajilla ja luotonvälittäjillä.

Velvollisuus tietojen ilmoittamiseen rekisteriin on lisäksi:

1) 1 momentissa tarkoitetuilla elinkeinonharjoittajilla, jos ne myöntävät luottoa muille luonnollisille henkilöille kuin kuluttajille;

2) sellaisella Suomeen tai toiseen ETA-valtioon sijoittautuneella muulla kuin 1 momentissa tarkoitettulla elinkeinonharjoittajalla, joka tuloa tai muuta taloudellista hyötyä saadakseen ammattimaisesti myöntää luottoa muille luonnollisille henkilöille kuin kuluttajille, paitsi jos elinkeinonharjoittaja myöntää luottoa Suomessa vain satunnaisesti tai vain tarjoamiensa tavaroiden tai palvelujen hankkimisen rahoittamiseksi;

3) valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (443/1998) tarkoitettulla erityisrahoitusyhtiöllä.

Ilmoitusvelvollisuus on myös sellaisilla muilla elinkeinonharjoittajilla kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitetuilla elinkeinonharjoittajilla, joille 6 §:n perusteella ilmoitettavasta luottosopimuksesta johtuvat luotonantajan oikeudet ovat siirtyneet.

17 §

Kansaneläkelaitoksen ilmoitusvelvollisuus

Kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava positiiviseen luottotietorekisteriin opintotukilain (65/1994) 38 §:ssä tarkoitetut opintolainan takaussaatavat.

18 §

Velvollisuus ilmoittaa Tulorekisteriyksikölle

Ilmoitusvelvollisen on viimeistään kuukautta ennen tietojen ilmoittamisen aloittamista ilmoitettava Tulorekisteriyksikölle tässä laissa tarkoitetuksi ilmoitusvelvolliseksi. Ilmoittautumisvelvollisuus ei kuitenkaan koske Kansaneläkelaitosta.

Tulorekisteriyksikkö tekee päätöksen yhteyksien avaamisesta tietojen ilmoittamiseksi rekisteriin, kun se on saanut riittävät tiedot ilmoitusvelvollisuuden toteamiseksi ja teknisen rajapinnan avaamiseksi.

19 §

Tietojen ilmoittaminen positiiviseen luottotietorekisteriin

Ilmoitusvelvollisen on salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä ilmoitettava positiiviseen luottotietorekisteriin 5 §:n 1 momentissa, 7—13 §:ssä, ja 14 §:n 4 momentissa tarkoitettut tiedot (*ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvat tiedot*) sekä niiden muutokset, siltä osin kuin tiedot ovat kohtuullisin toimenpitein ilmoitusvelvollisen saatavilla. Kansaneläkelaitoksen tulee ilmoittaa edellä mainitut tiedot 8, 11 ja 12 §:ssä tarkoitettuja tietoja lukuun ottamatta.

Sellaisista luotoista, jotka kuuluvat yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain 23 §:ssä tarkoitettun maksuohjelman piiriin tai jotka kuuluvat yrityksen saneerauksesta annetun lain mukaisesti vahvistettuun saneerausohjelmaan sisältyvän velkajärjestelyn piiriin, ilmoitetaan kuitenkin vain 7 §:n 1 momentissa, 9 §:ssä sekä 13 §:ssä tarkoitettut tiedot.

Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvat tiedot on ilmoitettava teknisen rajapinnan avulla.

Tiedot voidaan perustellusta syystä ilmoittaa myös muuta sähköistä tietoturvallista tapaa käyttäen.

Positiiviseen luottotietorekisteriin tehtävät ilmoitukset on varmennettava sähköisellä allekirjoituksella tai muulla hyväksyttävällä tavalla.

Verohallinto voi antaa tarkempia määräyksiä 3 momentissa tarkoitettusta rajapinnasta, 4 momentissa tarkoitettusta muusta sähköisestä tietoturvallisesta tavasta ja ilmoitusvelvollisuuden toteuttamiseen liittyvistä menettelyistä.

20 §

Tietojen ilmoittamisen määräaika

Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvat tiedot on ilmoitettava viimeistään luottosopimuksen tekemistä seuraavana kalenteripäivänä.

Luottosopimuksen tekemisen jälkeen tapahtuneista ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen muutoksista on ilmoitettava viimeistään tietojen muuttumista seuraavana toisena arkipäivänä. Muutokset 8 §:n 1 kohdassa tarkoitettuun tietoon on kuitenkin ilmoitettava viimeistään silloin, kun rekisteriin seuraavan kerran ilmoitetaan 10 §:ssä tarkoitettuja tietoja.

Silloin kun luottoa peritään ulosottokaaren (705/2007) mukaisessa ulosottomenettelyssä, on 2 momentissa tarkoitettut tiedot kuitenkin ilmoitettava viimeistään toisena arkipäivänä siitä, kun varat on tilitetty ilmoitusvelvolliselle ja ilmoitusvelvollinen on saanut tiedon siitä, mihin saatavaan tilitys liittyy.

4 luku

Tietojen luovutus positiivisesta luottotietorekisteristä

21 §

Tietojen luovuttaminen luotonantajille

Kuluttajan luottokelpoisuuden arvioimiseksi ja kuluttajaa koskevien tietojen ajantasaisuuden tarkistamiseksi voidaan positiivisesta luottotietorekisteristä salassapitosäännösten estämättä luovuttaa 22 §:ssä tarkoitetut tiedot sellaiselle elinkeinonharjoittajalle, jolla on kuluttajansuojalain nojalla velvollisuus arvioida kuluttajan luottokelpoisuus tai tarkistaa kuluttajaa koskevien tietojen ajantasaisuus.

Lisäksi rekisteristä voidaan salassapitosäännösten estämättä luovuttaa 22 §:ssä tarkoitetut tiedot 16 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetulle elinkeinonharjoittajalle:

1) velallisen luottokelpoisuuden arvioimiseksi luottosopimuksen tekemistä taikka luoton määrän tai luottorajan korottamista varten 6 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetussa tilanteessa;

2) velallisen luottokelpoisuuden arvioimiseksi tämän hakiessa 1 momentissa tai tämän momentin 1 kohdassa tarkoitetussa tilanteessa muuta ehtojen muutosta kuin luoton määrän tai luottorajan korotusta, jos muutoksen tekeminen edellyttää velallisen luottokelpoisuuden arviointia;

3) takauksen tai vierasvelkapanttauksen antamiseksi tai hyväksymiseksi, jos takaus tai panttaus annetaan rekisteriin talletettavan luoton maksamisen vakuudeksi.

Positiivisesta luottotietorekisteristä saatuja tietoja ei saa käsitellä muuta kuin sitä 1 ja 2 momentissa säädettyä tarkoitusta varten, jota varten tiedot on rekisteristä luovutettu. Luotonantaja saa kuitenkin luovuttaa sillä olevia tietoja valtiokonttorille omistusasuntolainojen valtiontakauksesta annetussa laissa (204/1996) tarkoitetun korvauksen hakemisen yhteydessä sekä takaajalle ja pantinantajalle, jos kyse on takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta annetun lain (361/1999) 12 ja 14 §:ssä säädetyn tiedonantovelvollisuuden toteuttamisesta tai jos luonnollinen henkilö on antanut suostumuksen tietojen luovuttamiselle takaajalle tai pantinantajalle.

Mitä 1—3 momentissa säädetään, ei estä luotonantajaa käyttämästä positiivisesta luottotietorekisteristä saatuja, asiakkaitaan koskevia tietoja laissa säädettyjen, luottoriskien hallintaan liittyvien velvoitteidensa täyttämiseksi.

Tiedot luovutetaan teknisen rajapinnan avulla luottotietoraportin muodossa.

Tiedot voidaan perustellusta syystä luovuttaa myös muuta sähköistä tietoturvallista tapaa käyttäen.

Verohallinto voi antaa tarkempia määräyksiä 5 momentissa tarkoitetusta rajapinnasta ja 6 momentissa tarkoitetusta muusta sähköisestä tietoturvallisesta tavasta.

22 §

Luotonantajille luovutettavat tiedot

Edellä 21 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyä tarkoitusta varten saadaan positiivisesta luottotietorekisteristä luovuttaa seuraavat ajantasaiset perustiedot:

- 1) henkilön henkilötunnus;
- 2) henkilölle luottoja myöntäneiden luotonantajien ja niitä välittäneiden vertaislainan välittäjien lukumäärä yhteensä;
- 3) henkilöllä olevien luottojen lukumäärä yhteensä;
- 4) viimeksi maksetun lyhennyksen, korkojen ja kulujen yhteismäärä kaikkien henkilön samaa valuuttaa olevien muiden luottojen kuin leasing-sopimusten osalta;
- 5) viimeksi maksetun kuukausittaisen maksuerän yhteismäärä kaikkien henkilön samaa valuuttaa olevien leasing-sopimusten osalta;
- 6) sellaisten luottojen lukumäärä yhteensä, joissa henkilö on takaajana.

Edellä 21 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua tarkoitusta varten saadaan positiivisesta luottotietorekisteristä luovuttaa seuraavat ajantasaiset luottokohtaiset tiedot:

1) tieto siitä, onko kyse kertaluotosta vai jatkuvasta luotosta sekä onko kyse leasing-sopimuksesta;

2) luottosopimuksen tekopäivä;

3) velallisten lukumäärä;

4) luoton valuutta;

5) velallisen yritys- ja yhteisötunnus sekä toiminimi;

6) kertaluoton osalta luoton käyttötarkoitus, maksuohjelman mukainen viimeinen eräpäivä, luoton myönnetty ja nostettu määrä, luoton saldo lyhennyksen jälkeen, luoton lyhennysväli sekä, jos luotto maksetaan yhdessä erässä tai jos luottosopimuksen mukaan luoton viimeinen maksuerä on huomattavasti säännöllistä maksuerää suurempi, luoton lyhennystapa;

7) jatkuvan luoton osalta tieto luottorajan myönnetystä määrästä sekä sen viimeisimmästä nostetusta määrästä ja arvopäivämäärästä;

8) tieto siitä, liittyykö luottoon vakuus, sekä vakuuden tyyppi;

9) leasing-sopimuksen osalta sopimuksen alkupäivämäärä, jos se poikkeaa luottosopimuksen tekopäivästä, sekä sopimuksen mukainen loppukauppahinta, jos sopimus edellyttää lunastusta;

10) lyhennysvapaaajakson alku- ja päättymispäivä, jos jakson päättymisestä on kulunut enintään yksi vuosi;

11) vähintään 60 päivää viivästyneen maksuerän eräpäivä ja maksuerästä maksamatta oleva määrä sekä tieto luoton eräännyttämisestä, jos luotto sen johdosta on eräännytynyt kokonaan maksettavaksi;

12) tieto siitä, että rekisteröity on vaatinut henkilötietojen käsittelyn rajoittamista yleisen tietosuoja-asetuksen 18 artiklan nojalla.

Sellaisista luotoista, jotka kuuluvat yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain 23 §:ssä tarkoitettun maksuohjelman tai yrityksen saneerausesta annetun lain mukaisesti vahvistetun saneerausohjelman piiriin, voidaan salassapitosäännösten estämättä luovuttaa ainoastaan 1 momentin 1—3 ja 6 kohdassa ja 2 momentin 5 ja 12 kohdassa tarkoitettut tiedot sekä tieto luoton kuulumisesta tällaisen ohjelman piiriin.

Edellä 21 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyä tarkoitusta varten saadaan positiivisesta luottotietorekisteristä luovuttaa tiedot tulorekisteristä saatujen tietojen perusteella lasketuista brutto- ja nettotuloista viimeisimmän 12 kuukauden ajalta.

Edellä 21 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua tarkoitusta varten saadaan positiivisesta luottotietorekisteristä luovuttaa tieto 15 §:ssä tarkoitettusta vapaaehtoisesta luottokiellosta ja merkin­nän tekemisen syystä.

Jos henkilö, jonka osalta tietoja rekisteristä pyydetään, on kuollut, voidaan rekisteristä salassapitosäännösten estämättä luovuttaa ainoastaan tieto henkilön kuolemasta ja kuolinpäivästä.

23 §

Tiedon antaminen luonnolliselle henkilölle

Sen, joka hankkii positiivisesta luottotietorekisteristä luonnollista henkilöä koskevia tietoja käytettäväksi 21 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyyn tarkoitukseen, on huolehdittava siitä, että luonnollinen henkilö voi saada ennakoita tiedon tietojensa käytöstä ja siitä, mistä rekisteristä tiedot hankitaan.

Jos luonnollisen henkilön luottihakemus on hylätty positiivisesta luottotietorekisteristä saatujen tietojen perusteella, rekisteristä tietoja hankkineen on välittömästi päätöksen jälkeen ilmoitettava hänelle tällaisesta luottotiedon käytöstä ja siitä, mistä rekisteristä tiedot ovat peräisin.

24 §

Tietojen luovuttaminen eräille viranomaisille

Tulorekisteriyksikkö voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa positiivisesta luottotietorekisteristä välttämättömät tiedot viranomaisille seuraaviin tarkoituksiin:

- 1) Suomen Pankille Suomen Pankista annetun lain (214/1998) 3 §:n 1 momentissa ja 2 momentin 3 ja 4 kohdassa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi;
- 2) Rahoitusvakuusvirastolle rahoitusvakuusviranomaisesta annetun lain (1195/2014) 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1, 2, 5, 6, 8 ja 9 kohdassa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi;
- 3) Finanssivalvonnalle Finanssivalvonnasta annetun lain 3 §:n 1 momentissa, 2 momentin 1, 2 ja 6 kohdassa sekä 3 momentin 1, 2, 4, 5, 7, 8 ja 12 kohdassa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi;
- 4) kuluttaja-asiamiehelle sen laissa säädettyjen valvontatehtävien hoitamista varten;
- 5) Kilpailu- ja kuluttajavirastolle kilpailunrajoituksen sisällön, tarkoituksen ja vaikutuksen sekä kilpailuolosuhteiden selvittämiseksi ja kilpailulain (948/2011) 4 luvussa tarkoitetun yrityskaupan sekä 4 a luvussa tarkoitetun menettelyn, rakenteen ja niiden vaikutusten arvioimiseksi tai Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain (661/2012) 2 §:n 1 momentin 1 ja 5 kohdassa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

Lisäksi Tulorekisteriyksikkö voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa positiivisesta luottotietorekisteristä tietoja Tilastokeskukselle tilastojen laatimista varten.

25 §

Tietojen luovuttaminen rekisteröidyn vaatiessa käsittelyn rajoittamista

Tiedot voidaan luovuttaa 21 ja 24 §:ssä säädettyihin tarkoituksiin sen estämättä, mitä yleisen tietosuojasetuksen 18 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään rekisteröidyn oikeudesta siihen, että rekisterinpitäjä rajoittaa henkilötietojen käsittelyä, jos rekisteröity kiistää henkilötietojen paikkansapitävyyden.

26 §

Lokitietojen luovuttaminen

Tulorekisteriyksikkö saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa ilmoitusvelvolliselle ja muulle taholle, jolle tietoja on 21 ja 24 §:n nojalla luovutettu, kyseisen ilmoitusvelvollisen tai tahon suorittamaan tietojen käsittelyyn liittyvät lokitiedot, jos tiedot ovat välttämättömiä kyseisen ilmoitusvelvollisen tai tahon oman toiminnan seurantaan ja valvontaa varten. Ennen luovuttamista Tulorekisteriyksikkö voi vaatia selvityksen siitä, millä tavalla luovutettavien tietojen käyttö ja suojaus on tarkoitus järjestää.

27 §

Luonnollisen henkilön sähköinen asiointipalvelu

Luonnollisella henkilöllä on rekisterin sähköisen asiointipalvelun kautta oikeus katsella itseään koskevia positiiviseen luottotietorekisteriin talletettuja tietoja sekä saada tieto niistä vastaanottajista, joille hänen luottotietojaan on 21 §:n nojalla luovutettu, sekä 22 §:n nojalla luovutetuista tiedoista.

Luonnollisella henkilöllä on omien takausvastuidensa osalta oikeus nähdä sähköisessä asiointipalvelussa ainoastaan seuraavat positiiviseen luottotietorekisteriin talletetut päävelkaa koskevat tiedot:

1) ilmoitusvelvollisen nimi ja yritys- ja yhteisötunnus sekä ilmoitusvelvollisen markkinoinnissa käyttämä nimi tai aputoiminimi;

2) velallisen nimi;

3) tieto siitä, onko kyse kertaluotosta vai jatkuvasta luotosta sekä onko kyse leasing-sopimuksesta;

4) kertaluoton osalta luoton nykyinen saldo ja maksuohjelman mukainen viimeinen eräpäivä;

5) jatkuvan luoton osalta luoton käytetty määrä ja sen arvopäivämäärä.

Sähköisen asiointipalvelun kautta luonnollinen henkilö voi myös tehdä, päivittää ja poistaa 15 §:ssä tarkoitetun vapaaehtoista luottokieltoa koskevan merkinnän.

Sähköisen asiointipalvelun käyttö on luonnolliselle henkilölle maksutonta.

27 a §

Luotonantajan tietoon pääsyä koskeva hakemus

Positiivisen luottotietorekisterin tietojen luovutuksen edellytyksenä on luotonantajan hakemuksesta annettava päätös. Hakemuksesta on käytävä ilmi tietojen käyttötarkoitus ja tarvittaessa muut oikeudelliset perusteet tiedonsaannille. Hakemukseen on liitettävä selvitys siitä, miten tietojen suojaus on järjestetty ja miten niiden käyttöä valvotaan.

Tulorekisteriyksikkö tekee luotonantajan tiedonsaantiin oikeuttavan päätöksen, kun luotonantaja on esittänyt riittävän selvityksen yrityksestä ja sen toiminnasta, tietojen käyttötarkoituksesta sekä tietojen suojauksesta ja käytön valvonnasta, jos laissa säädetyt edellytykset luotonantajan tiedonsaannille täyttyvät. Tulorekisteriyksiköllä on oikeus evätä tiedonsaanti tai peruuttaa päätös, jos tiedonluovutukselle tässä laissa tai muualla laissa säädetyt edellytykset eivät täyty.

5 luku

Valvonta

28 §

Valvontaviranomaiset ja kehotus

Edellä 16, 19 ja 20 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden ja 18 §:ssä säädetyn ilmoittautumisvelvollisuuden noudattamista valvoo Finanssivalvonta. Perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain (411/2018) 3 §:ssä tarkoitettujen perintätoiminnan harjoittajien ja eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 2 §:ssä tarkoitettujen luotonantajien ja luotonvälittäjien osalta ilmoitus- ja ilmoittautumisvelvollisuuden noudattamista valvoo kuitenkin Etelä-Suomen aluehallintovirasto.

Jos Tulorekisteriyksikkö havaitsee puutteita 16, 19 ja 20 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tai 18 §:ssä säädetyn ilmoittautumisvelvollisuuden noudattamisessa, se voi kehottaa kyseessä olevaa ilmoitusvelvollista oikaisemaan puutteet määräajassa. Jos ilmoitusvelvollinen ei kehotuksesta huolimatta oikaise puutteita, Tulorekisteriyksikkö voi saattaa asian Finanssivalvonnan tai Etelä-Suomen aluehallintoviraston tietoon valvontatoimenpiteiden käynnistämiseksi.

29 §

Valvontaviranomaisen ja Tulorekisteriyksikön tiedonsaantioikeus

Finanssivalvonnalla ja Etelä-Suomen aluehallintovirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada ilmoitusvelvolliselta ja Tulorekisteriyksiköltä ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä 16, 19 ja 20 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden ja 18 §:ssä säädetyn ilmoittautumisvelvollisuuden noudattamisen valvomiseksi. Tulorekisteriyksiköllä on oikeus luovuttaa tiedot oma-aloitteisesti tai pyynnöstä.

Finanssivalvonnalla ja Etelä-Suomen aluehallintovirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa Tulorekisteriyksikölle oma-aloitteisesti tai pyynnöstä ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä 16, 19 ja 20 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden ja 18 §:ssä säädetyn ilmoittautumisvelvollisuuden noudattamiseen liittyvän valvonta-asian selvittämiseksi.

30 §

Uhkasakko

Jos ilmoitusvelvollinen laiminlyö 16, 19 ja 20 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden, 18 §:ssä säädetyn ilmoittautumisvelvollisuuden tai 29 §:ssä säädetyn tiedonantovelvollisuuden ja jos laiminlyönti ei ole vähäinen, valvontaviranomainen voi velvoittaa ilmoitusvelvollisen täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla. Uhkasakko voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös ilmoitusvelvollisen palveluksessa olevaan tai muuhun, joka toimii ilmoitusvelvollisen lukuun.

Uhkasakon tuomitsemista päättää valvontaviranomainen.

6 luku

Erinäiset säännökset

31 §

Tiedoista perittävät maksut

Tulorekisteriyksiköllä on oikeus saada positiiviseen luottotietorekisteriin ilmoitettavat tiedot maksutta.

Edellä 24 ja 28 §:ssä tarkoitetuilla viranomaisilla on oikeus saada tässä laissa tarkoitettut tiedot maksutta.

Tietojen luovutuksesta positiivisesta luottotietorekisteristä 21 §:ssä tarkoitettulle toimijalle peritään maksu. Maksun perusteista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992).

32 §

Tietojen säilytysaika

Positiiviseen luottotietorekisteriin talletetut tiedot poistetaan rekisteristä seuraavasti:

1) 7—9 ja 11 §:ssä sekä 10 §:n 1 momentissa, 10 §:n 2 momentin 5 kohdassa ja 14 §:n 4 momentissa tarkoitettut tiedot kertaluottojen osalta kahden vuoden kuluttua siitä, kun luotto on kokonaisuudessaan maksettu;

2) 7—9 §:ssä sekä 10 §:n 1 momentissa ja 14 §:n 4 momentissa tarkoitettut tiedot jatkuvien luottojen osalta kahden vuoden kuluttua siitä, kun luottosopimus on päättynyt;

3) 10 §:n 2 momentin 1—4 kohdassa ja 3 momentissa sekä 14 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot kahden vuoden kuluttua niiden tallettamisesta rekisteriin;

4) 12 §:ssä tarkoitetut maksuviivetiedot, kun maksuviiveen poistumista koskeva tieto on välittynyt rekisteriin, ja eräännyttämistä koskeva tieto, kun eräännytetty luotto on kokonaisuudessaan maksettu;

5) 13 §:ssä tarkoitetut tiedot, kun maksuohjelma tai saneerausohjelma on päättynyt tai rauennut;

6) tiedot 15 ja 21 §:n nojalla luovutetuista tiedoista viiden vuoden kuluttua tietojen luovutushetkestä;

7) muut 15 §:ssä tarkoitetut tiedot kuin tieto luovutetuista tiedoista, kun vapaaehtoista luottokieltoa koskeva merkintä on poistunut käytöstä;

8) tieto siitä, että rekisteröity on vaatinut henkilötietojen käsittelyn rajoittamista yleisen tietosuoja-asetuksen 18 artiklan 1 kohdan nojalla tai että tietosuojavaltuutettu on antanut määräyksen käsittelyn rajoittamisesta, kun käsittelyn rajoittaminen ei ole enää tarpeen.

33 §

Asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 7—15 §:ssä tarkoitettujen positiiviseen luottotietorekisteriin talletettavien tietojen sekä 19 §:n 1 ja 2 momentin nojalla rekisteriin ilmoitettavien tietojen teknisistä ja sisällöllisistä yksityiskohdista.

33 a §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

34 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2022. Sen 6 §:n 1 momentin 2 kohta, 16 §:n 2 momentti sekä 19 §:n 4 momentti tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä joulukuuta 2025 ja 21 §:n 2 momentin 1 kohta ja 6 momentti 1 päivänä huhtikuuta 2026.

Tämän lain 16 §:n 1 ja 3 momenttia, 17 ja 18 §:ää, 19 §:n 1—3 momenttia ja 20 §:ää ja 5 luku sovelletaan vasta 1 päivästä helmikuuta 2024 ja 15 §:ää sekä 4 luku vasta 1 päivästä huhtikuuta 2024.

Tämän lain 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja luottoja myöntävän ilmoitusvelvollisen on ilmoitettava Tulorekisteriyksikölle tämän lain nojalla ilmoitusvelvolliseksi luotonantajaksi aikaisintaan 2 päivänä lokakuuta 2023 ja viimeistään 30 päivänä marraskuuta 2023 ja 6 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja luottoja myöntävän ilmoitusvelvollisen aikaisintaan 1 päivänä elokuuta 2025 ja viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2025.

Ilmoitusvelvollisen on ilmoitettava ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvat tiedot 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista voimassa olevista luottosopimuksista positiiviseen luottotietorekisteriin aikaisintaan 1 päivänä helmikuuta 2024 ja viimeistään 31 päivänä maaliskuuta 2024 ja 6 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista luottosopimuksista aikaisintaan 1 päivänä joulukuuta 2025 ja viimeistään 31 päivänä maaliskuuta 2026, siltä osin kuin tiedot ovat kohdullisin toimenpitein ilmoitusvelvollisen saatavilla.

Verohallinto voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoitusvelvollisille 4 momentissa tarkoitettujen tietojen ilmoittamisen aikataulusta.

Naantalissa ja Helsingissä 8.7.2022

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson